

ENTREVISTA A EDUARD CARBONELL ESTELLER, DIRECTOR GENERAL
EL PATRIMONI CULTURAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

¿Una llei de museus inconstitucional?

El projecte de Llei de Museus entra al Parlament de Catalunya després d'uns dies de retard. El director general del Patrimoni Cultural, Eduard Carbonell Esteller, desmenteix en aquesta entrevista que la Llei pugui tenir punts de caràcter inconstitucional. EL TEMPS, però, ha tingut accés a un esbós d'esmenes que poden ser presentades en el moment oportú si el text del Projecte es manté intacte.

Andreu Sotorra

La nova Llei de Museus contempla la creació d'una xarxa de museus nacional, comarcal i local?

—No, no és veritat.

—*¿Aleshores d'on surten les esmenes i les observacions que d'altra banda ja estan preparades?*

—Encara no hi ha text definitiu, no sé com hi pot haver esmenes...

—*Bé, doncs, basem-nos en els dubtes. ¿Vostè, diu que no és veritat el concepte de xarxa a tres nivells?*

—No. La Llei té quatre punts fonamentals respecte a tots els projectes anteriors. En primer lloc, recupera la Junta de Museus de Catalunya amb ca-

ràcter executiu que té el poder, i en un altre aspecte, amplia el concepte dels museus nacionals, també pel que fa als factors econòmics, és a dir, és qui paga. I un altre punt, que modifica la xarxa.

—*¿En quin sentit, aquesta modificació?*

—Doncs, els museus nacionals són museus autònoms i per tant no formen xarxa. No es pot parlar, doncs, de xarxa. I aquests són els que té la Generalitat per participar-hi en un 51 per cent. Deixi'm fer un parèntesi...

—*Faci...*

—Els paràmetres que jo utilitzo són els següents; la Generalitat és el govern de Catalunya i com a tal n'ha de cuidar fonamentalment, ha de pagar totes aquelles estructures de caràcter cultural que poden portar a l'objectiu nacional. Per exemple, la Generalitat ha de costejar San Pere de Roda, i no ho ha de fer l'Ajuntament, perquè és monument nacional, igual com ha de costejar el Museu de Catalunya. Parlo del 51 per cent. En canvi, les biblioteques municipals, ha de pagar-se-les el municipi. Les comarcals, per exemple, la comarca, i així esquematitzem el tema.

Un projecte de llei polèmic

La Llei de Museus de Catalunya serà aprovada ben aviat al Parlament, després d'un llarg procés de redacció del seu contingut, tant tècnic com de formalitats jurídiques. Tot i que l'aprovació s'havia previst per a primers de maig, el tràmit sembla que ha tingut un retard de més de quinze dies. Malgrat tot, i sense conèixer el redactat definitiu de la llei elaborada segons els criteris del Departament de Cultura i després de diverses rondes de converses amb tècnics i polítics, pot ser que no satisfaci a tothom. Així, EL TEMPS, ha tingut accés a un esborrany en el qual hi ha una quarantena d'esmenes que es refereixen a diversos articles de la llei. A tall d'exemple, podem esmentar-ne alguns dels que semblen més significatius pel contingut de fons. Així per exemple, es proposa que a l'apartat segon de l'article 12 digui que: «L'autorització per a la creació d'un nou museu és competència de la Generalitat de Catalunya, la qual actuarà en conseqüència, prèvia consulta a la Junta de Museus de Catalunya i al municipi on el museu s'hagi d'ubicar». O l'apartat segon de l'article 15 que proposa, insistint en el tema comarcal, que «El mapa de Museus de Catalunya definirà a partir de l'estudi de la realitat museística de Catalunya les necessitats, establirà el marc de coordinació entre tots ells. L'articulació dels museus es basarà fonamentalment en l'àmbit territorial dels museus que han de cobrir, tenint en compte també les característiques i l'abast territorial del seu contingut museístic». I l'apartat segon de l'article 18 incideix en el punt d'ent: «En qualsevol cas, en formaran part totes les institucions que gestionin i financin el Museu Nacional que es tracti, com també representants dels ajuntaments dels municipis on s'ubiquin els museus, tot això d'acord amb el que es disposi a la pròpia Llei de creació del Museu Nacional». Finalment, l'apartat primer de l'article 35, proposa que «Els membres de la Junta de Museus de Catalunya seran persones qualificades de reconeguda competència, per raó de llur experiència professional, en representació de la Generalitat i de les altres institucions titulars dels museus nacionals, així com en representació de les entitats representatives dels municipis i de les altres institucions que són titulars dels Museus de Catalunya». D'altra banda, la Federació de Municipis de Catalunya s'ha manifestat preocupada pel tema i ha demanat un informe tècnic, i també una entrevista amb el director general, Eduard Carbonell, per tal de conèixer el text de la llei que es proposa i les intencions de la Conselleria de Cultura pel que fa al mètode de treball amb les institucions, segons es publica en el número 93 de l'Informatiu Setmanal de la FMC del 21 d'abril passat. El director general del Patrimoni Cultural sembla, doncs, que té la paraula. □

—Però una de les observacions diu que no es reconeix cap competència pròpia als municipis...

—No, no és això...

—¿Ni que l'article 12 digui que imputa la competència per autoritzar museus a la Generalitat, independentment de l'abast territorial del museu?

—¿Quin article 12?

—El de la Llei que no ha sortit...

—No, no, miri, fins ara hi havia una xarxa de museus comarcals que volia dir serveis de dipòsit arqueològic, de muntatge d'exposicions, de restauració... En aquest sentit n'hi ha 43 de comarcals a tot Catalunya, i el que fa la xarxa és crear un centre de serveis, que poden ser-ne nou o deu, centrats en un dels museus repartits territorialment, a més d'una xarxa temàtica que englobi unitats, per exemple, història de l'art, etnologia, tecnologia, arqueologia i flora i fauna, posem per cas, perquè, totes aquestes unitats és lògic que es coordinin entre elles. Això és una xarxa temàtica. No museus monogràfics territorials que ho englobin tot.

—¿En aquestes observacions que sembla que es preveuen, s'hi endevina la por a una certa pèrdua de poder o de gestió dels municipis? Per exemple, fins ara, els Patronats de Museus actuals tenen un poder de gestió en cada indret. ¿Això, potser no es contempla en la nova Llei?

—¿No, i tant que no! Els museus nacionals són els únics en els quals s'intervé des de la Generalitat amb el 51 per cent, i això vol dir que hi mana, són els únics ens autònoms que tenen el seu patronat, el seu gerent, i el seu director, que han de ser nomenats per la Junta de Museus de Catalunya a proposta dels Patronats, on figuren totes les entitats i els tècnics, això sí.

—¿I els comarcals?

—Tot un altre plantejament. La Junta de Museus planifica el mapa de museus de Catalunya i està per sobre de tots. Però els comarcals, que en el fons seran municipals, ara depenen dels Patronats on hi ha ajuntament, Generalitat, etc., que són qui a parts

ben enteses proposen els directors o tècnics actuals.

—*¿Sap que una de les observacions de la Llei de Museus o del projecte diu que pot ser inconstitucional per atemptar, en alguns aspectes, contra els principis d'autonomia local i d'integritat competencial?*

—*¿Per què? No, home, no!*

—*Doncs, parla de manca de reconeixement de competències pròpies dels ens locals, de falta de participació d'administracions locals en els patronats de museus nacionals, i pel que fa al dret dels municipis a participar activament en els processos de presa de decisions de matèries que els afectin...*

—Miri, el contingut fonamental, sense haver passat encara pel poliment jurista, s'ha estat explicant a tècnics i polítics. Tècnics representatius de diferents museus. I amb els representants de cultura dels diferents partits... No s'ha donat a conèixer encara cap text concret a ningú...

—*¿Però com s'expliquen aquestes observacions, que nosaltres també coneixem, amb números d'articles concrets, a la Llei?*

—No hi ha articles encara. Simples esborranys en mans dels juristes...

—*Vaja que, per fi, diguem-ho així, els museus, sempre tan silenciosos, sentiran com s'aixequen les veus a favor i en contra seu, pel que s'intueix...*

—Miri, no vull polemitzar el tema. Li vull treure ferro. Jo sóc professional, un tècnic, vinc de la universitat. I he fet una llei tècnica, intentant de mirar-me-la des de diversos cantons. Jo hi crec del tot, en aquesta llei, que és la llei que farà el conseller Guitart i el Departament de Cultura. Ara, deixi'm dir una cosa, és una llei tan tècnica que, una vegada aprovada, d'aquí a deu anys, des del punt de vista polític, ningú no en podria parlar. Es parlaria de la gestió, dels intercanvis, de modernització, de la feina a fer, però no de la llei.

—*En fi, que es tracta d'una autèntica Llei de Museus, és a dir, de museus per sempre, de mirar i no tocar...*

—No, miri, jo em penso que aquest país ha tingut una història que ha deixat les coses mal col·locades perquè una Generalitat es va abolir i les diputacions i els ajuntaments han assumit una infraestructura cultural que no els tocava. Aleshores estem fent ens municipals i comarcals, diputacions... ¿I què passa? Que la Llei de Museus farà un sacseig perquè les coses es posin al seu lloc. I cadascú assumirà el que li pertoqui.

—*Potser les observacions que li tras-*

DOMÈNEC UMBERT

«Els museus nacionals són els únics en els quals intervé la Generalitat amb el 51 per cent i això vol dir que mana».

passo amb les meves preguntes veuen en aquest sacseig un perill de pèrdua de gestió o de protagonisme...

—No, en absolut. Igual que dic que la Generalitat ha d'assumir les grans infraestructures que tenen l'adjectiu de nacional, també serveix per dir que ha de deixar d'assumir les que el tenen de municipal o de comarcal. Una biblioteca municipal, la regirà el municipi. La Biblioteca de Catalunya, l'ha de regir la Generalitat.

—*¿Es pot dir que existeix en el sentit de patrimoni cultural una política consensuada i àmplia?*

—Jo penso que sí. No ja com a Director General sinó molt personalment. Hi ha una cosa molt clara, aquí s'ha fet una política molt accentuada sobre el teixit comarcal que va començar amb el conseller Max Cahner. El que no estava en marxa és la intervenció de la Generalitat en les grans entitats nacionals. Ara hi estem posats.

—*De professor d'universitat a administrador ¿vostè ha notat un canvi molt fort?*

—Miri, si el que abans criticàvem,

quan t'ho posen a les mans ho refuses, seria molt poc ètic. Ara, admeto que és una feina que pot cansar, sí. Perquè és molta feina.

—*¿Quin pressupost té la seva Direcció General?*

—Sobre els tres mil milions...

—*¿I quant hauria de ser?*

—No m'ho faci dir. Compti que per exemple ara de seguida, immediatament, traurem la Llei de Biblioteques, després vindrà la de Museus, i tot això té un cost elevat... Proposo per conceptes. I si surt una llei serà perquè hi ha el pressupost preparat.

—*¿No em vol dir la seva pretensió econòmica global?*

—No la sé. Sumi totes les set àrees que tenim a la Direcció: patrimoni arquitectònic, béns mobles o restauració, arqueologia, arxius, biblioteques, museus, tradicions i etnologia... Per exemple, l'àrea de patrimoni arquitectònic té una assignació d'uns 400 milions. ¿Sap quan necessito només per restaurar la teulada del Monestir de Montserrat? A la ratlla d'uns dos-cents milions... □